

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: אונגר	שם פרטי: בנימין
-----------------	-----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: אונגר		בלועזית Unger	
שם פרטי איתו נולדתי: ולטר		בלועזית Valter	
עיר לידה: אייזנשטדט		בלועזית Eisenstadt	
שם פרטי ושם משפחה של האב: יעקוב		שם פרטי ושם נעורים של האם: רחל (רגינה) ווזנר	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: אייזנשטדט		בלועזית Eisenstadt	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)		מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: צ'כוסלובקיה (שם העיר או האזור ושם הארץ)			
במידה והיית בגטו, ציין את שמו		בלועזית	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו		בלועזית	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:		תאריך השחרור: 12/1939	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין מתי עד מתי		שנת עליה: 1939	
		במידה ועלית באנייה, ציין את שמה	

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי באייזנשטדט באוסטריה למשפחה בורגנית. לסבי היו שלוש חנויות לייצור עורות והוא ניהל אותן יחד עם אבי יעקב ושני אחיו. אמי רחל הייתה עקרת בית. יש לי שני אחים: אחות בשם לאה-ליצי, ואח מאיר אליהו. אני זוכר מעט מהילדות שלי. אני זוכר שהיו לי סירות מנוע קטנות שהייתי משיט אותן בבריכה בעיר, וכשרצו עובדי העירייה לרוקן את הבריכה היו קוראים לי כדי להחזיר לי את הסירות שלי. אני זוכר שאבי קנה לי מחלקיים מקצועיות להחלקה על הקרח אך לא הצלחתי להחליק איתן כי הן היו ישרות ולא היה להן את העיגול מלפנים שמסייע למחליק לא מקצועי להחליק. כאשר לא הצלחתי להחליק אז קנו לי מחלקיים אחרות וכל כך נהייתי מההחלקה עד ששפכתי מים בחצר ביתי כדי שיהיה לי גם שם קרח להחליק עליו. כמובן שזה לא היה יציב מדי כי מתחת לשכבת הקרח הדקה היו מים והקרח נשבר בקלות. הייתה לי בייביסיטר נוצרייה, נערה. כשהייתה הולכת לכנסייה היא הייתה משאירה אותי מחוץ לכנסייה. אמי העסיקה אותה לשמור עליי ולטייל איתי כדי שיהיה לה מעט זמן לעיסוקים אחרים.

היינו משפחה חרדית מאד, אבל גרנו ברובע הנוצרי. אבי היה ראש הקהילה היהודית באייזנשטדט קראו לזה "ראשי קול". לאבי היו הרבה ידידים נוצרים בעיקר סנדלרים שהיו חייבים לנו הרבה מאד כסף בגלל הסחורה שסיפקנו להם. היה סנדלר שהיה חייב לאבי כסף ולא היה יכול לשלם ולכן הבטיח לייצר מגפיים לכל המשפחה אך הוא מעולם לא עשה כן. אבי החביא אצלו את הרדיו שלו וכשחזר אחרי המלחמה הרוסים לא הסכימו לאבי לדרוש את הרדיו שלו בחזרה. היה לנו רכוש אדיר באוסטריה ובצ'כוסלובקיה: החנויות של סבי, הדירה שלנו, החווה החקלאית והאדמות של סבא שלי שגודלם מאות דונמים, כיום על אדמות אלו קיימת עיירה. לסבי היו פרות, סוסים וכו'.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

אחרי ה"אנשלוס" שבו גרמניה הנאצית סיפחה את אוסטריה אבא שלי נעצר ושחרר לכמה שעות. הוא הבין שאם הוא לא יברח משם אז יעצרו אותו ויהרגו אותו. במעצר הנאצים הרביצו לו מכות רצח. הם עצרו בעיקר את היהודים העשירים כדי שיוכלו לחסלם ולקחת את רכושם. בעקבות המקרה הזה אבי רצה שנעזבו את אוסטריה לצ'כוסלובקיה. לאבי היה מידע שברכבות הרגילות הנאצים מורידים את היהודים ולא נותנים להם לברוח אל מחוץ לגבולות. אבי ידע כי ברכבת האקספרס הם לא מורידים יהודים ולכן רכשנו כרטיסים לרכבת זו. הצלחנו לברוח מאוסטריה לצ'כוסלובקיה. הגענו לחווה של סבא שלי, אביה של אמי, הייתה לו ממש אחוזה. היו לנו שם חיים נהדרים, אני הייתי בן 6. הייתה לי סוסה פרטית בשם לוצי שהייתי רוכב עליה מסביב לכפר והיא הייתה מחזירה אותי לבית סבא. לאמי היו תשעה אחים וכולנו היינו חיים יחד. היה לנו בית כנסת פרטי. היה לנו תרנגולות וברווזים בחצר. הרב ווזנר מבני ברק הוא בן דודה של אמי.

יום אחד עזרתי לסבי להחליף את הדגל הצ'כי מעל הבית בדגל הונגרי ומרחוק ראיתי שחיילים הונגרים "ז'אן דה מרי" מתקרבים לביתנו. החיילים הגיעו לכפר וקיבלנו אותם כמו שיהודים היו מקבלים כל שלטון, בזרועות פתוחות ובצורה מאד מכובדת. בגלל

שלא היינו אזרחי המדינה אלא הגענו מאוסטריה הם דרשו מאיתנו (אבי, אמי ואני) לעזוב את המדינה, לגבי שאר היהודים לא נקטו בינתיים שום מעצרים או גירושים. לא היה לנו לאן לעזוב, ניסינו לעזוב אך לא היה לנו לאן כי אף מדינה לא הייתה מוכנה לקלוט אותנו. במשך שנתיים היינו נזרקים לגבול והיו חוזרים על ידי מבריחים שהחזירו אותנו חזרה. היו מבריחים אותנו לנהר דנובה והיינו חוזרים בדרכים נוראיות. פעם אחת דוד שלי הבריח אותי חזרה עם דרכון של אחיין שלו בעוד שהוריי הוברחו בדרך אחרת לגמרי. אחותי הייתה רק תינוקת ולכן היא נשארה אצל סבא.

**אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ
(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):**

יום אחד תמורת סכום גבוה מאד קנינו כרטיסים לאניית מעפילים של תנועת "בית"ר". באנייה הייתה צפיפות נוראית ואני חליתי, היה לי חום גבוה ולא יכולתי לזוז, שכבנו אחד על השני מאות אנשים. זאת הייתה אנייה ששימשה כאניית פחם והיא הייתה מטונפת ומלאת חלודה. האוניות החדשות לא רצו לקחת מעפילים כי הסיכון להיתפס על ידי הבריטים היה גדול ואלה שנתפסו הוחרמו. אמי הצליחה למצוא רופא באנייה והצלחתי להתאושש. היא שילמה הרבה כסף לרב חובל כדי שייכין לי משהו לאכול. הוא הכין לי ביצה רכה וכך מצאתי עצמי בתאו הפרטי של הרב חובל, הרי באנייה לא היה אוכל וגם מים בקושי נתנו לנו. האנייה לקחה אותנו דרך הים השחור לארץ ישראל. היו סערות נוראיות בים ומי שהעז לעלות למעלה לסיפון כמעט ונשטף. אנחנו היינו בחלק התחתון של האנייה ואני הקאתי בזמן הסערה. המים החלו לחדור פנימה כי היה פתח חשוף והמנוע ומשאבות האנייה הפסיקו לפעול. החשמל פסק ולכן האור כבה והיה סיכון שהספינה תטבע בקרוב. מישוה מהאנייה שידר SOS והגיע ספינת משא ענקית שהציעה לנו לקפוץ למים. המלחים באנייה רצו לקחת את ספינת ההצלה היחידה שנשארה כדי לברוח אך איכשהו רב החובל הצליח להשתלט עליהם ולמנוע את המרד. בסופו של דבר חיברו חבל בין שתי האניות והמכונאי מספינת המשא עבר אלינו ותיקן לנו את התקלה. היינו כשבועיים על האנייה. אחותי הקטנה נותרה בצ'כוסלובקיה כי הסבא לא הסכים שהוריי ייקחו אותה בטלטולי הדרך עד לארץ ישראל. היא הגיעה ארצה בסיפור מדהים: אבי שמע יום אחד שהבריטים מאפשרים לאחד משפחות אז אבי הגיע לקצין הבריטי למרות שאבי לא היה חוקי בארץ. הקצין אמר לו שזה בעיה כי היא רק בת 3 והוא לא יכול להנפיק לה דרכון. אבא שלי התחנן שהוא יעזור לו אז הקצין לקח ממנו את התמונה של אחותי, הדביק אותה לטופס וכתב שהיא בת 13. היא קיבלה את הדרכון באירופה. היו לנו קרובי משפחה שהגיעו לישראל ברכבת אך הם סירבו לקחת אותה איתם לישראל. דוד שלי לקח אותה לרכבת, נסע איתה תחנה אחת, ברכבת הוא פגש שם איזה זוג זר שנסע לישראל ושילם להם על מנת שייקחו אותה איתם. כשהם הגיעו לארץ הם לא רצו לתת אותה להוריי וגם אחותי לא כל כך רצתה לבוא אלינו כי היא כלל לא הכירה את הוריי ואתי כי עזבנו כשהיא הייתה תינוקת. הם התחננו שנשאיר להם אותה כי הם היו ללא ילדים אך הוריי סירבו.

נא ספרי/י על חייך בארץ (תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

בארץ עדיין היה השלטון הבריטי ולכן העלייה הייתה בלתי לגלית. הגענו לחוף נתניה, אותנו לנו עם אורות שניתן לרדת מהאנייה. כל הגברים קפצו למים ושחו לכיוון החוף, אני זוכר את אבי נלחם בזרמי המים ומנסה לשחות לחוף עם ילקוט על גבו ועם בגדיו.

הילדים והנשים הגיעו עם ספינת ההצלה היחידה שהייתה שכל פעם העמיסה את הנוסעים לחוף וחזרה שוב לאנייה להביא עוד נוסעים. בחורים חסונים הביאו אותי לחוף וכשהם עזבו אותי נפלתי אחורה כי היה לי תיק כבד על הגב. הגענו לקולנוע "אסתר" בנתניה, ישנו שם כל הלילה. לילדים נתנו חלב ולהורים נתנו מיץ תפוזים. בבוקר הגיע אוטובוס של תנועת "בית"ר" שלקח אותנו לת"א ברחוב בן יהודה. הורי ראו שלט "חדר להשכרה" ושכרו שם מקום לינה.

לאבי נודע כי שני אחיו הבכורים מגיעים גם הם לישראל ולכן שכרנו דירת שני חדרים וחצי בבן יהודה 136 במרתף. בחדר האחרון גר דוד שלי המבוגר, אשתו ובנו, בחדר האמצעי גרה משפחתי שמנתה חמש נפשות (אחי נולד בדירה זו), בפרוזדור ישן הדוד האמצעי ואת החצי הנוותר השכרנו לדיירים כדי לכסות את חצי מהשכר דירה. בסך הכול חיינו בין 10 ל-11 איש. אבא שלי למד להכין את החלק העליון של נעל, הוא ניסה להקים מפעל בבית ולקח לשם כך תופרת. ניסיתי למכור את הסחורה של אבי אך לא כל כך הצלחתי בזה.

מאז שחזרתי לבית הספר תמיד עבדתי כדי לעזור לפרנס את כלכלת הבית. בגיל 10 התחלתי לחלק פרחים. בגיל 13 בכיתה ח', השכן שהיה גר בחצי חדר, אמר לי שיש תפקיד שאסור לי להחמיץ. הוא עבד אצל דקוראטור-מתקין וילונות- ואמר שחסר להם מתלמד. אחרי הלימודים הייתי עובד בין 4 ל-6 שעות ביום כתולה וילונות, מתקן כיסאות נוח, הייתי מגיש להם כלי עבודה ועוד. יום אחד ב-1947 עוד היו ביפו מהומות ויריות, הגענו לקולנוע "אלהבמרה" בשדרות ירושלים והתקנו להם מסך חשמלי. בנס יצאנו משם שלמים.

סיימתי את כיתה ח', התחלתי לעבוד יום שלם בין 10 ל-12 שעות וקיבלתי לירה לשבוע. זה התחיל לקוממם אותי כי כשעבדתי 4-6 שעות בשבוע קיבלתי לירה לשבוע ועכשיו אני עובד כפול מהזמן ועדיין מקבל את אותו השכר. נורא התעצבנתי אך עדיין לא עזבתי את העבודה. פגשתי מישהו, שלימים נודע לי שהוא קרוב משפחה של אשתי, שצבט אותי בלחי ושאל אותי: "ילד, מה שלומך?" אמרתי לו: "אני מחפש עבודה." אמר לי לבוא מחר בבוקר שהוא יפגיש אותנו עם האחראי על השליחים בעיריית תל אביב.

לא הודעתי לעבודה הקודמת שאני עוזב אלא הודעתי שאני חולה והתחלתי לעבוד בעיריית תל אביב. אחרי כמה שבועות הבוס הקודם שלי הגיע אלינו הביתה לבדוק אם הבראתי. אמי אמרה לו שאני לא אעבוד אצלו יותר ואני עוזב, הוא התעצבן ואמר שאני אחזור מיד לעבודה כי הוא מלמד אותי מקצוע. אמי שמחה להיפטר ממנו היות ובעבודה החדשה השתכרתי 14 לירות לחודש. הייתי שליח וביום שישי הייתי מביא לאנשים החשובים ביותר במדינה את הסיכומים של ישיבת המועצה מהשבוע הקודם. האזור שלי היה צפון תל אביב וחילקתי לאנשים כמו פנחס רוזן שהיה שר המשפטים, שפרינצק, אחיו של פנחס לבון, זברסקי שהיה מנכ"ל בנק הפועלים שהיה גר ליד בן גוריון ולטוקטלי שהיה הבעלים של חברת ביטוח לעיתים גם לאביו של ד"ר סנה. את המינוי הראשון נתן לי סגן ראש העיר, מרסון, ואת המינוי השני נתן לי ישראל רוקח.

בכיתה ז' הצטרפתי לאצ"ל, בליל האלטלנה אני ועוד בחור אבטחנו את מנחם בגין כששידר את השידור שהוא בכה במגן דוד בתל אביב. בכיבוש יפו קיבלנו את הפקודה כנראה מבגין. קיבלנו פתקים מרובעים קטנים שעליהם הייתה הפקודה מודפסת באותיות דפוס הכי חששו שאם הפתקים ימצאו על ידי הבריטים אז שכתב יד לא יזוהה, לא יצליחו לפענח למי הוא שייך. אני הבאתי את הפתקים לחברי האצ"ל. בכיבוש יפו לא היינו בכוח הלוחם כי עוד היינו נערים צעירים מאד, אני הייתי בן 15 ולכן היינו רק מסייעים. לימדו אותנו להדביק כרוזים ואם היינו צריכים להדביק כרוזים בשכונות העוינות לארגון האצ"ל אז אבטחתי עם אקדח את מדביקי הכרוזים. שכונת התקווה הייתה שכונה מאד אוהדת לאצ"ל.

התחלתי ללמוד בבית ספר ערב "גבע" בבניין של ביל"ו בשדרות רוטשילד כשהתחלתי לעבוד בעירייה. שם למדתי שלוש שנים תיכון, לא תמיד באתי לבית הספר כי היו לי פעולות באצ"ל וגם עבדתי. הייתה לי בעיה – לא היה לי זמן להכין שיעורי בית כי כל

יום הייתי מסיים את העבודה בעירייה בשלוש וחצי, אוכל צהריים ואח"כ הייתי נוסע באופניים לבית הספר ומשם לפעולות באצ"ל עד הלילה. הייתי ילד מאד עסוק. בבית הספר רצו לגייס אותנו לגדנ"ע של ההגנה אך הייתה בחוץ מלחמה בין האצ"ל, ההגנה והלח"י. פחדתי להצטרף להגנה אך היה בחור אחר בשם אהרונב שהיה בלח"י והוא לא פחד ונרשם לגדנ"ע של ההגנה. אני חשתי כי לא קיבלתי על כך אישור ופחדתי שיהרגו אותי באשמת בגידה בארגון. הגיע תורי שואלים אותי מה אני רוצה – אני אומר: "לא מסכים", הוא שואל אותי: "למה?" אמרתי לו: "אמא לא מרשה". כולם הסתכלו עליי במבט מוזר, הרי מי לא רוצה להצטרף להגנה, ילדים מחפשים אקשן אבל אני הייתי כבר לוחם מומחה. ידעתי להבחין בין סוגי פצצות, ידעתי לירות ולתפעל נשק, ידעתי לייצר רימונים, היו לי אימוני שדה ליד תל אביב ועוד. המפקד שלי באצ"ל היה יעקב רוזנצוויג והוא היה מפקד מעולה שהיה בקשר אישי עם מנחם בגין והוא זה שהביא לנו את הפקודות ישירות ממנו. באימון ליד אבן גבירול היו גבעות כורכר, שם היו לנו ארגזי תחמושת ואימנו אותנו להבחין בין סוגי התחמושת בלילה בלי יכולת לראותם. היו לי אימונים גם ביד אליהו, בבניין של קופת חולים כללית ובעוד מקומות נוספים.

ב- 1948 קיבלנו פקודת פירוק שבה בגין אמר שקמה מדינת ישראל ואנחנו נהיה אזרחים נאמנים ונתפרק מנשקינו. הייתה הרשמה לקורסים בצה"ל ואני ביקשתי להצטרף לקורס טיס. לא התקבלתי לקורס כנראה מפני שהייתי צעיר מדי, רק בן 16, והמשכתי ללמוד בבית הספר. בגיל 18 התגייסתי לצבא, הלכתי לקורס טיס, עברתי את המבחנים הראשונים בהצטיינות אך מטעמים רפואיים נפסלתי. בסופו של דבר הגעתי לחיל הקשר ושם עברתי קורס צפ"נים ושירתי במפקדת חיל קשר. משם עברתי לפיקוד צפון בנצרת. שם שירת כרס"ר אותו אדם שהיה גר אצלנו בחצי חדר ולמעשה הוא עדיין כעס על משפחתי כי הוא לא קיבל את החדר שרצה. הגעתי אליו והוא לא רצה שאני אשאר בבסיס תחת שירותו לכן הוא שם אותי באפסנאות בלי ללמד אותי אפילו דקה אחת מה אני אמור לעשות.

באותו לילה שהייתי אפסנאי תורן הסתיים תרגיל קשר גדול מאד וכל המילואימניקים הגיעו מאימון בשטח להזדכות על ציוד. לא ידעתי מה צריך לעשות ולא היה לי מושג מה לעשות ולכן רשמתי כל דבר שקיבלתי מבלי לבדוק מה טוב ומה לא. הרס"ר אמר לי שאני לא יודע איך לעבוד, זאת הייתה למעשה התחבולה שלו, והוא העביר אותי לגבעתי.

בשנת 1953-4 שירתי בגדוד 51 בגבעתי כקשר. ישבנו בביל"ו, אבו-גוש, שמרנו על הקו של ירושלים עד להר הצופים ואבטחנו שיירות שעלו לירושלים. באותה תקופה היו התקפות מהצד הערבי של פדאיון ופעם אחת הם הצליחו להרוג לנו שני חיילים מהגדוד. שבת אחת השאירו אותנו שלושה על גבעה, בלי מכשירי קשר. הגיעו כמה פדאיונים והתחילו לירות עלינו, ירינו עליהם בחזרה ואז הם נעלמו, ואנחנו לא ירדנו מהגבעה לחפש אותם. ב-1954 השתחררתי.

ב-1955 חזרתי יום אחד מעבודתי בעירייה ובבית חיכה לי צו. המצרים חטפו גבעה בניצנה ובן גוריון החליט שהוא מוריד גדוד לאילת. ביליתי שם 40 יום באילת בזמן שבכל הארץ היו גשמים ושיטפונות. כשחזרתי מהמילואים היה לי ארגז מלא במזכרות מאילת: צדפים, בקבוקים עם חול צבעוני שאחר כך חילקתי למשפחתי.

בדרך חזרה מהמילואים לבשתי מכנסיים קצרים וחולצה קצרה כי את כל הציוד הצבאי השארנו ליחידה שבאה להחליף אותנו. נסענו במשאית כל הדרך מאילת בעמידה והייתה צפיפות נוראית. מאילת נסענו כל הלילה עד שהגענו לבאר שבע. לא היה לי גרוש בכיס כי לא לקחתי כסף והייתי מאד רעב. אמרו לנו להיכנס למסעדה אבל לא היה לי כסף, אז הילוותי ממישהו חצי לירה. אכלתי שם מרק שעועית שאני לא אשכח את הטעם שלו עד היום כי היינו קפואים ורעבים מאד. הגענו לת"א בבוקר.

ב-1956 ב"מבצע סיני", הייתי מאחורי הקוים המצריים, הגדוד שלי הורד המטוסים לשטח. קיבלתי מהקצין קשר שישה מכשירי קשר פלוגתיים, כך שהיה לי קשר עם הפייפר שטס באוויר. חטיבה 9 התקדמה מאילת לשארם א' שייח והארמייה המצרית שישה בשארם א שייח ברחה לכיוון שלנו ואנחנו תפסנו אותם בשבי. העמדה לפני הודיעה לי שרצים אלפי אנשים שלבושים

בלבן. אחר כך התברר שזו הייתי הארמייה שזרקו את המדים והנשק שלהם ורצו לכיווננו עם תחתונים וגופיות כאות לכניעה. האירוניה היא שאנחנו היינו 3 פלוגות בלבד אך המצרים לא ידעו זאת. אחר כך קיבלתי הודעה מהפיפ"ר ששיירה של משאיות דוהרת לכיוון שלנו, לא ידענו מה זהותם. הודעה נוספת הייתה שספינה בים מכוונת כלפינו את תותחיה. אחר כך התברר שהספינה הייתה צרפתית והיא נועדה להגן עלינו. המשאיות שבאו לכיווננו היו חטיבה 9. כל הציוד של ארמייה המצרית הועלה על מטוסים: אמל"ח, שמיכות, ציוד רפואי – הכול נלקח כשלל מהנכנעים. נסענו משם להקים את המפקדה בשארם א' שייח. הקמתי את מחלקת הקשר וההצפנה. בהתחלה לא הצלחתי לשדר שום דבר למטכ"ל, הייתה לי בעיה עם המכשיר אז חיילת נחמדה מהחטיבה סייעה לי להעביר את כל המברקים דרך המכשיר שלה.

את אשתי, אירינה (רינה), הכרתי למעשה באוטובוס, ב-1956. הייתי בדרכי להרצלייה לראות בית שאני רוצה לקנות. ראיתי אותה באוטובוס אך לא דיברנו. היא ירדה בתחנה שלה ושאלתי את החברה שלה שנשארה על האוטובוס מי זו. היא נתנה לי את הטלפון שלה והתקשרת אליה לבית החרושת בו עבדה וקבענו פגישה. יצאנו זמן מה ויום אחד יצאנו ב-31/12/56 רינה אמרה לי: "ניפגש בשנה הבאה" אני מאד נעלבתי כי לא הבנתי את הבדיחה ולכן לא דיברנו ולא נפגשנו למעלה משנה. יום אחד נפגשנו ברח' ביאליק ומאז אנחנו יחד, התחתנו ב-1959 וכיום אנו נשואים 50 שנה. לאחר שהתחתנו ההורים שלי קנו דירה ברמת גן אך הם לבסוף לא רצו לעבור לשם ולכן רינה ואני עברנו לדירה הזו. אחר כך הוריי קנו דירה לידינו. ב-1960 נולדה ילדתנו הראשונה, חווה. ילדינו השני, יצחק-צחי נולד ב-1963 ואלדד נולד ב-1971.

המשכתי לעבוד בעיריית ת"א עד שנת 1963, כ-17 שנה. 1964-5 עבדתי שנתיים כמנהל מחלקת המחשבים של עיריית חולון. ב-1966 ניסיתי לפתוח חנות נעליים ברמת גן אך לא הייתי סוחר מוצלח ולכן סגרתי את החנות. לאחר מכן עבדתי שנתיים בתעשייה אווירית בלוד במחלקת המחשוב.

ב-1967, מלחמת ששת הימים, הייתי בניצנה במחלקת קשר. כשהגענו לשטח רצינו להקים את המחנה שלנו בתוך יישוב שננטש אך המפקד גדוד שלנו פחד שנעשה שם ביזה אז הוא אמר שנתיישב על הגבעה המבודדת. כשהגענו לגבעה התברר שהיא מלאה בשדה מוקשים וחייילים רבים נפצעו, רק לאחר האירוע הזה המפקד הסכים שנעלה ליישוב המבודד. ההפגזות היו נוראיות משני הצדדים, זה נמשך כל לילה. באותה מלחמה רצועת עזה נכבשה גם היא וסיירנו רבות לאורך הרצועה.

ב-1968 רציתי להתגייס למשמר הגבול. הפקידה שם הסתכלה עליי ואמרה לי שאני זקן מדי ואני כלל לא מתאים. היא שאלה אותי אם אני רוצה להתגייס למשטרה. כמובן שעניתי בחיוב. התגייסתי למשטרה, ביליתי שבעה חודשים בקורס שוטרים, שם שמו אותי כחניך תורן כי הייתי הכי מבוגר – הייתי בן 35 והם היו בני 20. אחרי הקורס הציבו אותי בתחנת רמת גן, אבטחתי את גולדה מאיר, משה דיין, הקמתי מחסומים, רדפתי אחרי גנבים ועוד. עשיתי עבודה מאד קשה.

במשטרה היו לי משמרות לילה ויום אחד לא רציתי להעיר אף אחד בבית אחרי המשמרת אז לא חזרתי הביתה אז יצאתי לטיול לכיוון רחוב ארלזורוב. בדרכי אני רואה שני בחורים צעירים מנסים לגנוב אופנוע. הם רואים אותי, אחד מהם קופץ על אופנוע אחר ובורח, השני נסה גם הוא לקחת אופנוע אך לא מצליח ומתחיל לרוץ. אני מתחיל לרוץ אחריו, הוא בחור צעיר אני הייתי בן 37, הגענו עד אבן גבירול ושם הצלחתי לתפוס אותו. הוא ניסה לדקור אותי עם סכין שהייתה לו אך בגלל שלמדתי קרב מגע הצלחתי להעיף לו את הסכין ולקחתי אותו לתחנת המשטרה בצפון ת"א. מתברר לאחר מכן שהוא היה בנו של מישהו מאד חשוב ולכן מפקד המשטרה שם החליט לשחררו ללא כל נקיטת הליכים נגדו.

במשטרה גילו שהייתי מנהל מחלקת מחשוב בעיריית חולון ולכן העבירו אותי להיות אחראי על הנקבניות במשטרה שאחראיות על הכנסת תוכניות למחשבי המשטרה. הניקוב היה עובד עפ"י צירופים של אותיות ומספרים כך המחשב ידע לקרוא את המשימה שניתנה לו. היה לי חדר עם 30 נקבניות בשתי משמרות אך התקשיתי מאד לעבוד שם. ביקשתי העברה ולכן העבירו אותי

למחלקת הפעלת מחשבים, מכיוון שלמשטרה עדיין לא היו מחשבים עבדנו דרך חברות "אגד" ו"IBM". אחר כך המטה הארצי עבר לירושלים ולכן הייתי צריך לעבור לירושלים ב-1971. אשתי, רינה, מאד לא רצתה לעבור לירושלים, היה לי קשה לשכנעה אך לבסוף עברנו לכאן עם שלושת ילדינו. קנינו דירה גדולה במעלות דפנה בירושלים.

עברתי קורס תכנות כי שפות המחשב השתנו. האירוניה הייתה שאני הכרתי את הפעלת המחשבים במשטרה הרבה יותר טוב מהממונים עליי ולכן היו לי הרבה מאד עימותים עם מפקדיי. יום אחד המפקד שלי נתן לי משימה, אחרי ארבעה ימים הוא רואה שאני לא עושה כלום. הוא שואל אותי למה אני לא עובד ואני עניתי לו שאני חושב. באותו יום הלכתי הביתה, זה היה יום שישי בצהריים, הסתגרתי בחדרי עד יום למחרת וסיימתי לכתוב את התוכנית למחלקת המחשבים.

ביום ראשון העברתי את התוכנית לנקבניות אך הן לא הצליחו לכתוב את התוכנית שלי שבוע ימים. המפקד שלי אמר לי שהתוכנית שלי לא עובדת, הם לא הבינו את דרך החשיבה שלי. אז החלטתי שבאופן עצמאי אנקב את התוכנית שלי ואכניס אותה למחשב. כתבתי תוכניות עם היגיון של מחשב, היה לי ניסיון של שנים בתחום. התוכנית שלי לבסוף עבדה שנים ללא תקלה כי פתרתי את הבעיה המהותית ביותר במערכות המחשב, המחשב היה אומר איפה יש תקלה על-ידי פקודה פשוטה שנתתי למחשב והופך את עבודת המשטרה להרבה יותר קלה ופשוטה, כמו לדוגמה רשימות כל העבריינים, טביעות אצבעות ועוד. כתבתי תוכניות מאד מוצלחות אך הקרדיט להערכתן ניתנה למפקדיי ולא לי.

היה מרכז למנתחי מערכות, הגשתי מועמדות וקיבלתי את התפקיד. יצאתי אותי לקורס קצינים ואז קידמו אותי לדרגת מפקח. הייתי מבצע ניתוחי מערכות בכל המשטרה, מקריית שמונה ועד אילת. בתקופה זו חשבתי על הרעיון של הנפקת ת.ז ככרטיס מגנטי, לפני 27 שנה, המלצה שלא בוצעה עד היום. ת.ז אלקטרונית הייתה יכול להינתן לכל מי שעובר בשדה התעופה בתדירות גבוהה כמו: דיפלומטים ישראליים, אנשי עסקים ועוד. כרטיס מגנטי היה יכול למנוע מהשוטרות בביקורת הגבולות את הקלד ת.ז של הנוסע, הן היו עושות טעויות רבות בהקלדה ועומדות על כך למשפט. הרעיון שלי מאד מזכיר את הכרטיס שקיים היום שמזהה את הנוסע על פי טביעות אצבע. כשקיבלתי דרגת פקד עברתי לתפקיד קצין ניהול באגף כוח אדם במשטרה.

בשנת 1973 כבר שוחררתי ממילואים אבל בגלל שפרצה מלחמת יום כיפור ביקשתי להתנדב. ביקשתי אישור מהמפקד שלי במשטרה להתנדב לצבא והוא אישר. נסעתי לחפש את הגדוד שלי ביפו כי ידעתי שיש שם משרד קשר, לא מצאתי שם דבר. מישהו שם אמר לחפש בצריפין, נסעתי לשם. כל היום הסתובבתי שם בלי לאכול ולשתות. פגשתי קצין תותחנים שהפגז את הארמייה השלישית של המצרים ואמר לי שהגדוד שלי נמצא בגזרה הדרומית אחרי הארמייה השלישית. הוא הציע להביא אותי לפני הארמייה השלישית ושאחצה אותם לבדי עד שאגיע לגדוד שלי – כמובן שסירבתי. לפנות ערב כבר הייתי מיואש לגמרי, פגשתי מישהו שאמר לי שהמפקדה יושבת ממש מחוץ לצריפין. אמרי לפקידה שאני מאד רוצה להגיע לגדוד בדרום, היא אמרה שהיא צריכה להוריד משאית אספקה אז אוכל לרדת עם המשאית אך בתנאי שאביא איתי נשק. הלכתי למטה הארצי של המשטרה בעשר בלילה וביקשתי לחתום על נשק כקצין משטרה, שם אמרו לי שאם אסכים להוריד לגזרה בשארם א שייח' שלושה נשקי עוזי הם יתנו לחתום על נשק. לא ידעתי אם המשאית אספקה תעבור בשארם א שייח' ולכן לא הסכמתי לקחת את העוזי ולכן לא קיבלתי נשק. חזרתי לגדוד ללא הנשק ולכן לא הורידו אותי מיד לדרום. אחרי יומיים ירד אוטובוס של מתנדבים לצה"ל בעיקר מחו"ל וירדתי איתו. קיבלנו נשק אך לא מדים, אז לבשתי את המדים שלי מהמשטרה. האוטובוס נסע בחושך לתוך סיני בלי אורות, הקומנדו המצרי הסתובב שם, היינו בסיכון עצום. הגענו לשארם א שייח', ראינו חייל רועד מקור או מפחד לא הבין מה אנחנו רוצים. ביקשנו ללון שם את הלילה כדי שנוכל למחרת להמשיך לכיוון הארמייה השלישית ולהגיע לגדוד שלנו שהיה במוצב המזח. למחרת הגיעה המשאית אספקה של הגדוד ולקחה אותנו. ביליתי שם שלושה חודשים, האוכל היה גרוע, אכלנו רק מנות קרב ובעיקר הרבה לוף. לאחר שלושה חודשים השתחררתי.

במקביל תפקידיי במשטרה הקמתי את היישובים "גרעין גבעון" וגבעת זאב. התכתבתי רבות עם מנחם בגין ודיין, עשיתי לובינג לרעיון וכולם בצמרת הפוליטית ניסו להסביר למה לא ניתן להקים את גבעת זאב אך זה היה לשווא כי גבעת זאב הוקמה. בשנת 1978 הקמתי את היישוב "חומש" בשומרון על ידי 9 משפחות בלבד. הפכתי להיות המזכיר של "חומש". קיבלתי מהסוכנות היהודית שני טנדרים ליישוב. אברהם הירשזון רצה לקחת לי את אחד מהם אך אני סירבתי. אמרתי לו שאם אני נמצא מחוץ ליישוב עם הטנדר לא יהיה ניתן להביא לילדים אוכל מחוץ ליישוב (לא הייתה מכולת ביישוב). היינו יישוב מאד מבודד בין יישובים ערביים רבים. יום אחד מגיעים ליישוב שוטרים ומחפשים אותי, אמרו לי להתייצב למחרת במטה הארצי. הגעתי לשם למחרת, ראש אגף כוח אדם במשטרה ביקש ממני לחזור לשרת במשטרה כי כבר אושר לי לצאת לגמלאות.

אמרתי לו שאני גר בחומש ואינני יכול לחזור אך הוא שכנע אותי. כשהתמנה ראש אגף כוח אדם חדש, ניצב ברלאי, ביקשתי לשרת בתפקיד קצין ניהול בשכם כי הייתה לי דירה בחומש. הוא אמר לי שאני לא יודע ערבית והוא לא יכול למנות אותי. הוא הציע לי להיות קצין ניהול בעזה אך סירבתי. הוא התעקש לא לתת לי לשרת בשכם ונתן לי תפקיד במחלקת ביקורת פנים במשטרה. עברתי לביקורת פנים ושם שירתתי כשנתיים-שלוש. במהלך תפקידי מצאתי כל מיני מחדלים, אחד מהם היה מחדל מאד גדול שבו היו מעורבים עו"ד, שופטים, מתווכי קרקעות ועוד. מחדל שלא נחקר על ידי המשטרה וזה היה תמוה מאד. הלכתי לדווח על כך לראש אגף החקירות המשטרה, הוא היה מאד עסוק ולכן דיברתי עם הסגן שלו. ביקשתי ממנו לשלוח לשם שוטרים שיתחילו לחקור את הנושא. הוא היה קצין אקדמאי צעיר עם כישורים אדירים אך הוא החליט להוציא את זה לעיתונות והנושא התפוצץ. התברר שגם המשטרה הייתה מעורבת במחדל הזה ולכן החליטו לשלוח את הסגן לשליחות בארה"ב ואותי להוציא לגמלאות.

במשך שירותי במשטרה וגם בגמלאות ליוויתי והדרכתי משלחות רבות מגרמניה היות ואני דובר השפה הגרמנית, אחת מהן הייתה היחידה ללוחמה בטרור הגרמנית. אחרי שהשתחררתי עשיתי קורס של החברה להגנת הטבע להדרכת טיולים באופן מקצועי.

מאז שיצאתי לגמלאות ב-1986 עשיתי תפקידים רבים ומגוונים: הייתי קצין ביטחון בהיפר-שוק, קצין ביטחון באחד מבתי המלון בירושלים, עסקתי בשיווק ב"קלאב הוטל" וב"שרוטל". מכרתי פרסום לעיתון "העולם הזה" ל"אינדקס", עשיתי קורס של סוכני ביטוח.

הייתי חבר בארגון עולי אוסטריה וכיום אני חבר בארגון עולי מרכז אירופה. אני נלחם שנים רבות על מנת שיקימו קרן הלוואות ללא ריבית לדור השני של הניצולים כדי לסייע להם כי לפי דעתי הדור השני נפגע לא פחות מהדור הראשון. הרעיון הוא לסייע לדור העתיד לבנות את עצמו בארץ על מנת שלא יחפש חיים קלים יותר בחו"ל.

יש לי שלושה ילדים, הגדולה היא חווה שהיא כבר סבתא בעצמה גרה בפסגת זאב בירושלים. יש לה שני ילדים, הבת שלה לומדת בארה"ב תואר שני ובעלה חוקר סרטן בבי"ח "מאונט סיני" בלוס אנג'לס ולהם יש תינוק כך שיש לנו נין בן חצי שנה. הבן שלי יצחק (צח) בן 48 הוא סא"ל במילואים שהתחיל בקומנדו הימי בחיל הים ואחר כך עבר למודיעין בצה"ל. הוא גר ביישוב ניל". הוא שירת שנה וחצי בשב"כ, עבד בביטחון ב"אל-על" בכל אירופה וכיום הוא בגמלאות ועובד בחברה לאבטחת מידע בת"א. אלדד בני הקטן גר בירושלים במרכז, הוא נשוי ואשתו בהריון.

ראיון: סמדר שילה
ירושלים, מרץ 2010